

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

РЪКОВОДСТВО ЗА ФИНАНСИРАНЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ 2014-2020г.

ЗА ТУРИСТИЧЕСКИЯ СЕКТОР

София, 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Въведение	3
II. Европейски структурни и инвестиционни фондове за Българи 2014 – 2020 г.	4
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК) 2014-2020г.	4
Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.	5
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.	7
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.	8
Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 -2020 г.	10
Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020г.	11
Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020г.	11
Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014 – 2020г.	12
Програма за морско дело и рибарство (ПМДР) 2014 – 2020 г.	15
III. Програми за териториално сътрудничество (2014-2020г.).....	17
Програма за трансгранично сътрудничество INTERREG V-A Румъния - България	17
Програма за Трансгранично сътрудничество България – Турция 2014-2020 г.	18
Програма за трансгранично сътрудничество Гърция - България 2014-2020г.	20
Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014-2020г.	21
Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020г.	23
Програма за трансгранично сътрудничество „Дунав“ 2014- 2020 г.	24
Програма за трансгранично сътрудничество Балкани – Средиземно море 2014- 2020г.	25
Програма ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020 г.	27
Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 – 2020г.	28
IV. Политики и програми на Европейския съюз.	30
Програма COSME 2014-2020г.	30
Програма Творческа Европа (Creative Europe) 2014-2020 г.	31

I. Въведение

Настоящото ръководство е подготвено в отговор на стратегическата важност, която има развитието на сектора на туризма в нашата страната. Той се смята за един от най-съществените отрасли за икономиката на България и не случайно, по данни от 2015 г., заема 13% от Брутният вътрешен продукт. Не на последно място, туризмът оказва пряко влияние върху икономическия растеж, заетостта и социалното развитие на населението.

Настоящото практическо ръководство има за цел да подпомогне участниците в туристическото предлагане, като повиши тяхната информираност относно възможностите за финансиране на действия за подобряване на произвеждания от тях продукт и на неговата реализация, чрез използване на средства от европейските фондове и програми.

Създаването на ръководството, отговаря на променените условия за финансиране, настъпили след одобряването на европейската многогодишна финансова рамка за 2014-2020г., както и на спецификите на отделните финансирани от Европейския съюз програми за този планов период.

Ръководството ще бъде обект на периодично актуализиране от страна на Министерството на туризма, с оглед факта, че голяма част от програмите, които попадат в нейното съдържание, към момента не са получили своето официално одобрение от Европейската комисия и в този смисъл се допускат промени по отношение на тях в бъдеще.

В ръководството на Министерство на туризма за кандидатстване за финансиране на проекти от Европейския съюз, са представени както основни характеристики за разглежданата програма от гледна точка на цел, териториален обхват, управляващ орган, бенефициенти, обща стойност на финансиране, така и са изведени примерни възможности и/или дейности, които програмата би могла да предостави (директно или индиректно) своята подкрепа на туристическия сектор.

Предвидена е препратка /линк/ към официалната интернет страница по всяка програма, за да бъде създадена практическа възможност всеки заинтересован да може да следи за актуална информация и покани за набиране на предложения по нея, както и да може да се запознава с индикативната годишна работна програма за съответната година.

II. Европейски структурни и инвестиционни фондове за Българи 2014 – 2020 г.

*Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК) 2014-2020г.
(одобрена от ЕК на 16.03.2015 г.).*

Основната цел на ОПИК 2014-2020 г. е постигане на динамично конкурентоспособно развитие на икономиката, базирано на иновациите, оптимизация на производствените вериги и секторите с висока добавена стойност.

Управляващ орган на програмата е Министерството на икономиката.

Възможности, които предоставя за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: Технологично развитие и иновации

Примерни дейности за финансиране:

Развитие на сътрудничеството за иновации между предприятията и между бизнеса и научните среди.

Подкрепа за иновации в предприятията, процеси и бизнес модели в предприятия;

Подкрепа за развитие на среда и инфраструктура за изследвания и иновации за нуждите на бизнеса.

Допустими бенефициенти:

Предприятия или техни обединения, включително партньорства с научноизследователски организации; Агенции, ведомства и организации на бизнеса и други юридически лица, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД и иновации в бизнеса; София Тех Парк;

Офиси за технологичен трансфер и технологични центрове, клъстери.

Общо финансиране по ПО 1 - 295 282 552 евро

Планира се използване на Финансови инструменти.

Приоритетна ос 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП

Специфична цел 2.1.: Подобряване нивото на оцеляване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството

Примерните дейности за финансиране:

Финансови инструменти в подкрепа на предприемачеството.

Насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства.

Допустими бенефициенти:

Стартиращи и съществуващи предприятия в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори, предприятия, развиващи своята дейност в областта на

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

културните и творческите индустрии, развиващи нови продукти и услуги, свързани със застаряването на населението, полагане на грижи и здравеопазване, социално предприемачество и др.

Общо финансиране по ПО 2, СЦ 2.1 - 114,4 млн. евро

Приоритетна ос 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП

Специфична цел 2.2.: Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП.

Примерните дейности за финансиране:

Инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез използване на факторите на производство;

Подкрепа за специализирани услуги за МСП за развитие и укрепване на управленски капацитет;

Подкрепа за растеж на предприятия чрез подобряване на качеството и чрез насърчаване на използва-нето на информационни и комуникационни технологии и услуги;

Подкрепа за дейности и услуги в пряка полза за развитието на бизнеса и възможностите за експортна ориентация на МСП;

Институционална подкрепа за дейности в областта на туризма за подкрепата в полза на МСП.

Допустими бенефициенти:

Съществуващи микро, малки и средни предприятия; Клъстери; Асоциации на бизнеса; Организации и институции, свързани с осъществяването на дейности и предоставянето на услуги в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес-средата.

Общо финансиране по ПО 2, СЦ 2.2 - 583,1 млн. евро

Официална интернет страница на програмата:

http://www.opcompetitiveness.bg/module3.php?menu_id=276

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.

Основна цел на ОПРР 2014-2020 г. е на национално ниво, прилагането на модел за умерен полицентризъм за територията на България, който да доведе до намаляване на вътрешните и външните миграции.

Управляващ орган на Програмата е Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 6: Регионален туризъм

Инвестиционен приоритет: Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство

Общ бюджет по приоритетната ос: 100 755 882,00 евро

Приоритетната ос е насочена към консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство чрез развитие на изцяло завършени и интегрирани туристически продукти за паметници на културата от национално и световно значение.

Примерните дейности за финансиране:

- Развитие на обекти на културното наследство от национално и световно значение, в т.ч. религиозни такива чрез консервация и реставрация, възстановяване, опазване, експониране, социализация, популяризиране, оборудване, въвеждане на техники и програми за превод, екскурзоводски услуги и др.

- Дейности по вертикална планировка, подобряване на прилежащи пространства, както и подпомагане развитието на туристически продукти (на основата на подпомаганите атракции) и пазарна информация, като маркетингови проучвания и анализи на въздействието, регионални проучвания на посетителите, разработка на маркетингови и рекламни стратегии и програми за туристически продукти, създаване на туристически пакети и рекламни дейности – подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за туристически продукти, цифровизация на съответния обект и др., пряко свързани с подпомаганите атракции и връзката им със заобикалящата природна среда.

- Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите (туристически пътеки и пътеки на здравето, пътеки за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, центрове за информация на посетители).

- Развитие на допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура в района на атракциите, необходима за посещението им (ВиК, детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление и ел. инсталация, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги и съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите, които са необходими за развитието на цялостен туристически продукт).

- Дребномащабни, приходягенериращи инвестиции в търговски зони и заведения за обществено хранене, места за настаняване, съоръжения за активен отдих в рамките на културния обект или пряко свързани с него в рамките на цялостния туристически продукт, които могат да бъдат подпомогнати с финансови инструменти.

- Допълнителни дребномащабни неинфраструктурни дейности, имащи пряка връзка с подкрепяните атракции (организиране на събития в района на атракциите, маркетингови и рекламни дейности).

- Подходящо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции.

- Участие в регионални, национални и международни туристически борси, изложения и панаири и организиране на експедиции, посещения на пътнически агенти, туроператори, автори на пътеводители, журналисти за реклама на подкрепяните атракции.

- Информирание на обществеността, включително чрез кампании за подобряване на осведомеността относно културното наследство и неговото опазване и съхранение.

- Подобряване достъпа за хора с увреждания до обектите на културното наследство и съпътстващата инфраструктура.

Конкретни бенефициенти, в смисъла на публична или частна организация, която отговаря за започването или за започването и изпълнението на операции:

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Министерството на културата – за обектите държавна собственост, управлявани от МК, включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо;

Общини – за обектите общинска собственост (или за държавна собственост с предоставено право на управление на общините), включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо;

Институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица – за обектите, собственост на съответните религиозни институции и техните местни поделения – юридически лица, включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти.

Конкретни бенефициенти, в контекста на финансовите инструменти: Организации, прилагащи финансовите инструменти.

Използване на финансови инструменти: 70% от финансовия ресурс по приоритетната ос.

Териториален обхват - територията на цялата страна.

Официална интернет страница на програмата: <http://www.bgregio.eu/>.

Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г. (одобрена от ЕК през м. февруари 2015г.)

Оперативна програма „Добро управление“ е наследник на действащите досега програми „Административен капацитет“ и „Техническа помощ“.

Управляващ орган – предстои създаване на дирекция „Оперативна програма „Добро управление“ към Министерския съвет.

Общ бюджет на програмата - 335 919 603 евро.

Цели - чрез програмата ще бъдат финансирани мерки в ключови сфери, сред които административна реформа и електронно управление, електронно правосъдие и реформа в съдебната система.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1 „Административно обслужване и е-управление“

Наименование на процедурата: Е-община.

Примерни допустими дейности:

Внедряване в общинските администрации на административна, информационна система (АИС) за автоматизация на дейностите, свързани с администрирането на 50 приоритетни административни услуги на общинско ниво и създаденият референтен модел на тези услуги, разработени по проект на МТИТС „Развитие на административното обслужване по електронен път“ по ОПАК.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Допустими бенефициенти: Общински администрации

Приоритетна ос 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“

Наименование на процедурата: Компетентна и ефективна администрация

Примерни допустими дейности: Предоставяне на обучения за служителите в администрацията на централно, областно и общинско ниво.

Допустими бенефициенти: Централни, областни и общински администрации

Официална интернет страница на програмата:

<http://www.opac.government.bg/bg/topical/news/view/685> и

<http://www.opac.government.bg/opdu/bg/articles> (към момента е в процес на изграждане).

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г. (одобрена от ЕК на 28.11.2014 г.)

Управляващ орган на програмата е Министерство на труда и социалната политика.

Цели на програмата: По-висока и по-качествена заетост; институционален капацитет и модернизиране на публични политики; намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.

Бюджет – 1 092 248 077 евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1 “Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“

Наименование на процедурата: „Активни“

Примерни дейности:

Идентифициране на икономически неактивни младежи до 29г. възраст включително, които не са в образование или обучение, и активиране за включването им на пазара на труда Предоставяне на мотивационни обучения за активно търсене на работа.

Предоставяне на обучения за придобиване на професионална квалификация

Наемане на лицата при работодател за 6 месеца.

Допустими бенефициенти:

Неправителствени организации; организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; центрове за информация и професионално ориентиране; центрове за професионално обучение; социални партньори; работодатели, общини и райони на общини.

Индикативна дата на обявяване на процедурата: Юни 2015 г.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Краен срок за подаване на проектни предложения: Август 2015 г.

Приоритетна ос 1 “Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“

Наименование на процедурата: Обучения и заетост за младите хора

Примерни дейности:

Информирание на работодателите за възможностите по операцията.

Включване в субсидирана заетост, включване в професионални обучения или обучения за придобиване на ключови компетентности.

Информация и насочване директно към свободни работни места за младежите.

Осигуряване на наставник за младежите.

Допустим бенефициент: Агенция по заетостта

Индикативна дата на обявяване на процедурата: Май 2015 г.

Краен срок за подаване на проектни предложения: Май 2015 г.

Приоритетна ос 1 “Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“

Наименование на процедурата: Обучения и заетост

Примерни дейности:

Информирание на работодателите за възможностите по операцията

Определяне на представители на безработни лица от целевите групи за включване в субсидирана заетост

Провеждане на обучения за професионална квалификация и/или ключова компетентност

Информация и насочване директно към свободни работни места.

Допустим бенефициент: Агенция по заетостта

Индикативна дата на обявяване на процедурата: Юни 2015 г.

Краен срок за подаване на проектни предложения: Юли 2015 г.

Приоритетна ос 1 “Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“

Наименование на процедурата: Ново работно място 2015

Примерни дейности:

Наемане на безработни лица за период от 12 месеца.

Предоставяне на професионално обучение за придобиване на първа или втора квалификационна степен Предоставяне на обучение по ключови компетентности съгласно Европейската квалификационна рамка.

Закупуване на оборудване, обзавеждане, ДНА и стопански инвентар.

Оборудване и адаптиране на нови работни места за хора с увреждания.

Осигуряване на наставник за хората с увреждания.

Допустими бенефициенти: РАБОТОДАТЕЛИ

Индикативна дата на обявяване на процедурата: Юли 2015 г.

Краен срок за подаване на проектни предложения: Септември 2015 г.

Официална интернет страница на програмата -

http://ophrd.government.bg/view_doc.php/6606

Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 -2020 г.
(одобрена от ЕК през м. декември 2014г.)

Управляващ орган на програмата е Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Бюджет - 1 839 919 829,00 евро

Цели на програмата: изпълнение на проекти за развитие на транспортната система, които допринасят за ефективната свързаност на транспортната мрежа и премахването на участъци с недостатъчен капацитет в нея, намаляване на задръстванията, на нивата на шум и замърсяване, подобряване на безопасността, насърчаване употребата на екологосъобразни видове транспорт.

Приоритетни области на програмата:

Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ трансевропейска транспортна мрежа” - обща стойност на финансирането - **673 345 449,00 евро**.

Бенефициент: ДП „Национална компания железопътна инфраструктура”.

Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и ”разширената” трансевропейска транспортна мрежа” - обща стойност на финансирането - **673 345 448,00 евро**.

Бенефициенти: Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”; Агенция „Пътна инфраструктура”.

Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт” - обща стойност на финансирането – **425 058 824,00 евро**.

Бенефициент: „Метрополитен” ЕАД.

Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”. Обща стойност на финансирането - **68 170 108,00 евро**.

Бенефициенти: ИА „Проучване и поддържане на река Дунав”; ДП „Пристанищна инфраструктура”; Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”; Агенция „Пътна инфраструктура”; ИА „Морска администрация”; Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация”/ Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение”.

Приоритетни обекти по програмата ОПТТИ и Механизъм за Свързана Европа:

- Изграждане на АМ “Черно море”.
- Изграждане на железопътна траса Русе – Варна.
- Обход на гр.Габрово с тунел под вр. Шипка.
- Подобряване на корабоплаването по р. Дунав.

Интернет сайт на програмата: <http://www.optransport.bg/>

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020г. (одобрена от ЕК на 20.02.2015 г.)

България за първи път ще има достъп до средства от структурните и инвестиционни фондове на Общността за научни изследвания и технологична модернизация на изследователската инфраструктура, подпомагане на връзката на висшето и училищното образование с пазара на труда, на образователната интеграция и ученето през целия живот в самостоятелна оперативна програма – “Наука и образование за интелигентен растеж” (ОП НОИР).

Управляващ орган - Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“ към Министерство на образованието и науката.

Общ бюджет – 701 177 274.00 евро, от които 596 000 681.00 евро от ЕС и 105 176 593.00 евро национални средства.

Цели: засилване на научните изследвания и иновациите и подобряване на образованието и социалното приобщаване при всички нива на образование.

Бенефициенти по програмата – МОН, публични и частни научни организации (включително БАН и СА), научноизследователски институти, градини, училища, висши училища, общини, ресурсни центрове, читалища, национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите, работодатели, браншови организации, представителни студентски организации, регистрирани по закон, организации по ЗЮЛНЦ.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Чрез специфичните дейности на Оперативната програма, в рамките на **Приоритетна ос 1** „Научни изследвания и технологично развитие“ ще бъдат прилагани мерки за участие на научните институти, висшите училища и МОН в целеви проекти, програми и мерки, подкрепящи приоритетите на Дунавската стратегия.

Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“

Тематична цел: Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот.

Бюджет на ос 2 - 258 012 377,00 евро.

Официална интернет страница на програмата: <http://www.sf.mon.bg.>

Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020г. (предстои одобряване от ЕК)

Управляващ орган на програмата – Министерство на околната среда и водите.

Цели на програмата: изграждане на ВиК инфраструктура и устойчиво управление на водния сектор, постигане на съответствие с йерархията при управлението на битовите отпадъци, подпомагане изпълнението на Националната приоритетна рамка за

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

действие за екологичната мрежа Натура 2000, превенция и управление на риска от наводнения и свлачища и намаляване замърсяването на атмосферния въздух.

Общ бюджет - 1 770 381 345,00 евро.

Приоритетни области на програмата: Води; Отпадъци; Натура 2000 и биоразнообразие; Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища; Подобряване качеството на атмосферния въздух.

Допустими Бенефициенти (в зависимост от приоритетната ос):

ВиК оператори; Общини (като партньори; като бенефициенти за проекти, изпълнението на които е през два програмни периода); МРРБ, МОСВ и Асоциации по ВиК (само за подпомагащи дейности).

Структури на/звена в структурата на МОСВ и МЗХ, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000, Структура за управление на Натура 2000; юридически лица с нестопанска цел, общини, научни институти

ГДПБЗН към МВР

Общини, юридически лица с нестопанска цел.

Официална интернет страница на програмата:

<http://www.ope.moew.government.bg/>

Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014 – 2020г.

Управляващ орган на програмата – Министерството на земеделието и храните.

Цели на програмата: Повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на стопанствата, за повишаване на доходите на производителите и осигуряване на доставката на качествени хранителни продукти; Опазване на екосистемите и устойчиво управление и използване на природните ресурсите в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост; Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социалното включване и по-добро качество на живот.

Териториален обхват:

Според националната дефиниция, селските райони се определят на ниво община (LAU 2) и включват територията на 231 общини, в които най-голямото населено място има население до 30 000 души.

Възможности, които дава ПРСР 2014-2020 г. за туристическия сектор:

Подмярка 6.2 - Стартова помощ за неземеделски дейности

Подкрепата за стартиране на нови неземеделски дейности е насочена към развитието на предприемачеството и насърчаване на разнообразяването на икономиката в селските райони чрез увеличаване на броя на микропредприятията в неземеделския сектор, разкриване на нови и запазване на съществуващи работни места, разширяване и подобряване на услугите за населението, интегриране на туристическия сектор в селските райони, насърчаване на съхранението и развитието на традиционни

дейности за селските райони. **Финансират се дейности за развитие на туризъм** (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги).

Необходими условия:

Бенефициентите трябва да имат седалище/клон или съответно постоянен адрес за физическите лица на територията на селски район.

Подпомагат се **проекти за обновяване или изграждане на места за настаняване с до 20 помещения за настаняване.**

Преимуществено се подкрепят проекти за развитие на селски, еко и културен туризъм и др. алтернативни форми на туризъм

Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм (*посочени в приложение към програмата*).

Подмярка „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Предоставя се подпомагане за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:

- Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги);
- Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.

Мярка 07 Основни услуги и обновяване на селата в селските райони (за общини и НПО)

Подмярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа инфраструктура.

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по подмярката:

- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центровете за изкуство и занаяти с туристическа цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки).

Мярка 19 — Подкрепа за местно развитие по LEADER (BOMP — водено от общностите местно развитие) (член 35 от Регламент (ЕС) № 1303/2013) - развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Подмярка 19.2. Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие.

Воденото от общностите местно развитие (BOMP) се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал.

Мярката има потенциален принос за постигане и на тематични цели, свързани с иновациите, намаляване влиянието на промените в климата и опазването на защитените зони по Натура 2000, включени в Споразумението за партньорство.

Съгласно приоритетна област 6Б от Регламент (ЕС) № 1305/2013 основната цел на подхода е стимулиране на местното развитие в селските райони. С прилагането на подхода BOMP УО на ПРСР цели и постигане на следните специфични цели, които могат да бъдат постигнати чрез финансиране от ЕЗФРСР:

- Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес;
- Развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес;
- Развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално развитие;
- Развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Подходът се прилага на териториален принцип на ниво община или обединение на съседни общини и/или съседни населени места част от община/и. Всяка стратегия за воденото от общностите местно развитие обхваща територия с население между 10 000 и 150 000 жители.

BOMP се прилага в рамките на селските райони, рибарските райони и на следните територии със специфични характеристики, определени в Националната концепция за пространствено развитие.

Процентът на съфинансиране на мярката Водено от общностите местно развитие е определен в чл. 59, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1305/2013, като 90% е принос от ЕЗФРСР.

Бенефициенти: Тук бенефициенти са т.нар Местни инициативни групи (МИГ). Те кандидатстват за финансиране пред Министерство на земеделието и храните (МЗХ), със свои стратегии за местно развитие и в следствие одобрените могат да финансират проекти на бизнеса или общините (сбора от горните мерки) на тяхната територия.

Официална интернет страница:

<http://prsr.government.bg/index.php/bg/sections/12/101>

Програма за морско дело и рибарство (ПМДР) 2014 – 2020 г.

Управляващ орган на програмата – дирекция „Морско дело и рибарство” на Министерството на земеделието и храните.

Общата цел на подкрепата, предоставяна от ПМДР 2014 - 2020 г., е постигането на динамично, устойчиво и конкурентоспособно развитие на рибарството и аквакултурата в периода 2014-2020 г.

Общото **финансиране** на ПМДР от Европейския фонд за морско дело и рибарство възлиза на 113 543 226,75 евро.

Възможни **бенефициенти** по Програмата:
Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, развиващи дейност в сектор Рибарство.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Предвидените конкретни мерки в ПМДР допринасят за подобряване на достъпа до информация за морето и морската среда и интегрираното морско наблюдение, **за развитието на морския и крайбрежен туризъм**, за стимулирането на научните изследвания и иновации в рибарството и аквакултурите, за развитието на устойчиво рибно стопанство и храни от него, като се насърчават аквакултурите в открито море.

Програмата ще се реализира чрез следните **6 приоритетни цели**:

- Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на изпълнението на Общата политика в областта на рибарството на ЕС;
- Повишаване на заетостта и териториалното сближаване;
- Насърчаване на предлагането на пазара и преработването;
- Насърчаване на изпълнението на Интегрираната морска политика на ЕС.

Обхватът на реализиращите се проекти с отношение към сферата на туризма би могъл да включва:

- Подобряване и благоустрояване на дребномащабна инфраструктура с цел развитие на туризма и подобряване средата на живот на територията на рибарските райони;
- Популяризиране на природното и културно-историческо наследство на рибарските райони;
- Провеждане на културни и образователни мероприятия (фестивали, изложби, обучения);
- Промоционални кампании за подобряване на престижа на продуктите от риболов и аквакултури;

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Изграждане на места за спортен риболов, закупуване на плавателни съдове с цел популяризиране на ветроходния спорт, както и за целите на развитие на туризма и др.

Официална интернет страница: http://oprsr.government.bg/?page_id=4155

III. Програми за териториално сътрудничество (2014-2020г.).

Програма за трансгранично сътрудничество INTERREG V-A Румъния - България 2014-2020 г.

Управляващ орган на програмата – Министерство на регионалното развитие и публичната администрация, Република Румъния.

Национален орган - Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват на програмата - обхваща териториите на следните 8 области от България - Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра и Добрич и следните 7 региона от Румъния - Мехединци, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш и Констанца.

Цел - да подкрепи развитието на трансграничния регион чрез подобряване на достъпността, насърчаването на институционалното сътрудничество и опазването и развитието на регионалните богатства.

Общият бюджет по Програмата е 258 504 125 евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти - национални, регионални и местни власти, румънски или български НПО, публични организации.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2 – Зелен регион

Индикативни дейности по меки мерки:

- Изготвяне на съвместни проучвания, стратегии, управленски планове и пр. в сферата на общото опазване, развитие и използване на културното наследство и природните богатства.
- Повишаване на осведомеността относно защитата, промотирането и развитието на културното наследство и природните богатства.
- Запазване, промотиране и развитие на нематериалното културно наследство, основно чрез културни събития с транс-гранично измерение.
- Развитие на съвместни туристически продукти и услуги на база общо промотиране на културното наследство и природните богатства.
- Развитие на координирано управление на природните паркове, природните резервати и други защитени зони.

Бюджет: Общия бюджет по приоритетна ос 2 „Зелен регион“ за проекти за „меки мерки“, с краен срок на подаване на проектните предложения - 30 юни 2015 г. е 12,690,913 MEURO.

За меките мерки – стойността на един проект – от 250,000 евро – до 1,500,000 евро.

Индикативни дейности по твърди мерки:

- Подкрепа на промотирането и използването на потенциала на културното и природно наследство чрез инвестиции в обща и устойчива туристическа инфраструктура.
- Модернизиране/изграждане на пътища до обектите на природното и културно наследство, които ще бъдат част от трансграничния туристически продукт.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Реконструкция на инфраструктурата на културните обекти; възстановяване и промотиране на паметници на културата, в изпълнение на съответните трансгранични стратегии/концепции.

Бюджет: Общият бюджет по приоритетна ос 2 – зелен регион за инфраструктурни проекти „твърди мерки“ с краен срок за подаване 30 септември 2015 г. е 50,763,651 MEURO.

За твърдите мерки – стойността на един проект – от 500,000 евро – до 6,000,000 евро.

Официална интернет страница на програмата -
<http://www.cbromanibulgaria.eu/index.php?page=prima-pagina>

Програма за Трансгранично сътрудничество България – Турция 2014-2020 г.

Управляващ орган на програмата - Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Национален орган за Република Турция е Дирекция „Финансово сътрудничество“ в Министерството по въпросите на Европейския съюз.

Териториален обхват на програмата - областите Бургас, Ямбол и Хасково за територията на Република България и провинциите Одрин и Къркларели за територията на Република Турция.

Цел - Укрепване на капацитета за трансгранично сътрудничество между България и Турция в областта на опазването на природата и устойчивото развитие на туризма, което ще доведе до засилване на териториалното сближаване в Европа.

Общ бюджет на Програмата - 29 642 894 евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“ - насочена към капитализиране на природното, културното и историческо наследство на региона.

Тематични приоритети: Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на природното, културното и историческо наследство и свързаната с него инфраструктура; повишаване на потенциала за трансграничен туризъм чрез разработване на общи дестинации.

Индикативни дейности в областта на туризма:

Твърди мерки

Дребномащабни инвестиции и изграждане на ИКТ-съоръжения:

- Дребномащабни инвестиции за подобряване на достъпа до природните, културни и исторически туристически обекти, включително: рехабилитация на пътища за достъп, маршрути за колоездене, туристически пътеки;

- Дребномащабни инвестиции за подобряване на условията в природните, културни и исторически туристически обекти, включително: възстановяване, поддържане, консервация, опазване, както и осигуряване на достъп до туристическите обекти на лица с увреждания;

- Подобряване на комуналните услуги в природните, културни и исторически туристически обекти;
- Малки туристически гранично-пропускателни пунктове и свързани с тях съоръжения;
- Изграждане/развитие/надграждане на ИКТ туристически съоръжения, включително на информационни центрове и/или павилиони за упътване на потенциалните посетители.

Меки мерки:

- Разработване на съвместни ГИС платформи;
- Разработване на съвместни платформи за онлайн резервации, разплащания и др.;
- Разработване на схеми за превоз на туристи и свързани с това дейности в крайбрежните зони на Черно море.
- Разработване и изпълнение на стратегии за устойчиво развитие на туризма и планове за действие за общи туристически дестинации на основата на природното, историческо и културно наследство на трансграничния регион;
- Маркетинг и реклама на общи туристически дестинации, организиране и участие в панаири и свързани с тях дейности (напр. изложби, конференции, семинари, кръгли маси, представяния, обмен на добри практики) и др.;
- Създаване на многоезични онлайн туристически платформи и визуализация на местни продукти (3D визуализация; мобилни приложения, социални мрежи, специално разработени интернет платформи) и други иновативни инструменти;
- Обучение и консултантска подкрепа за туристическите организации, насочени към подобряване на техните продукти, услуги, дейност и уменията на персонала;
- Разработване и популяризиране на алтернативни форми на туризъм, напр. „гурме туризъм“, „екотуризм“, „СПА туризъм“, „селски туризъм“ и др.

Потенциални бенефициенти:

- Всички равнища на регионалните и местни органи на властта;
- Централни, регионални и местни служби и структури на съответните държавни институции;
- Администрации на защитени зони;
- Регистрирани НПО в сферата на туризма;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Туристически бордове и асоциации;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Университети и научно-изследователски институции;
- Обществени културни институти (музеи, библиотеки, читалища и др.).

Официална интернет страница на програмата - <http://www.ipacbc-bgtr.eu/bg/index.php>.

Програма за трансгранично сътрудничество Гърция - България 2014-2020г.

Управляващ орган на програмата - Министерството на развитието и конкурентоспособността на Република Гърция.

Национален орган е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват на програмата - областите Хасково, Смолян, Кърджали и Благоевград за Република България, префектурите от ниво 3 по NUTS: Еврос, Ксанти, Родопи, Драма, Кавала, Солун и Серес за Република Гърция.

Общ бюджет на Програмата - 129 695 569 евро

Целевите групи и основните типове бенефициенти по програмата: национални, регионални и местни власти, както и неправителствени организации.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: Конкурентен и иновативен трансграничен регион, насочена към:

Подобряване на системите за подпомагане на стартиращи и съществуващи малки и средни предприятия, фокусирани върху трансграничното сътрудничество;

Разширяване на трансгранични икономически дейности, иновации и икономически обмен.

Приоритетна ос 2. Устойчив и приспособим към климата трансграничен регион.

Специфична цел: Валоризиране на културно и природно наследство в трансграничния регион.

Индикативни дейности:

Дейности, свързани с изграждане на капацитет;

Рехабилитация / опазване на културните ресурси с трансгранично значение;

Малки инфраструктурни интервенции, необходими за осигуряване на достъпност на обектите.

Културни инициативи в трансграничния регион.

Индикативни дейности в областта на туризма:

- Схеми за сътрудничество между бизнеса и чуждестранните предприятия (например музеи) в областта на туризма и/или културата, като бази за настаняване и конгресни центрове, производствени предприятия, транспортни съоръжения, културни съоръжения, и др., с цел въвеждане на интегрирани туристически дестинации, търговски марки на дадени области и т.н.

- Развитие и изпитване на системи за контрол на брандиране на "зелени" и "традиционни" продукти, отчитайки и насърчавайки културно и природно наследство;

- Съвместни или общи услуги в подкрепа на износа (например участие в изложби и бизнес-промоционални събития и др.);

- Рехабилитация/опазване на културните ресурси с трансгранично значение;

- Малки инфраструктурни интервенции, необходими за осигуряване на достъпност на обектите;

- Културни инициативи в трансграничния регион.

Видове бенефициенти:

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Националните, регионалните и местните институции и техните структури, отговорни за опазване на природното и културното наследство;
- Национални, регионални и местни институции и техните структури, отговорни за планиране на регионалното развитие;
- Органите за управление на защитени територии;
- Неправителствени организации, организации с нестопанска цел и други сдружения на гражданското общество, в сферата на опазване на природните и културни ресурси;
- Институции, специализирани в областта на образованието, обучението и изграждането на капацитет.

Официална интернет страница на програмата -
<http://www.interreg.gr/en/programmes/bilateral-cooperation-programmes/greece-bulgaria.html>

Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014-2020г.

Управляващ орган на програмата - Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Национален орган е Министерството на местното самоуправление на Република Македония.

Териториален обхват на програмата - областите Благоевград и Кюстендил за територията на Република България и 27 общини за територията на Република Македония.

Цел – засилване на трансграничното сътрудничество между хората и институциите в региона с цел съвместно справяне с общите предизвикателства и използване на неоползотворения потенциал за развитие на трансграничния регион чрез ефикасно използване на ресурсите.

Общ бюджет на Програмата - 19 461 687 евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти по програмата: национални, регионални и местни власти до публични организации, което е предпоставка за повишаване на знанията и усвояването на добри практики от българските партньори, с цел усъвършенстване на провежданите от тях регионални и местни политики за развитие.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2: Туризъм

Тематичен приоритет: Насърчаване на туризма и културното и природното наследство.

Индикативни дейности по твърди мерки:

- Дребномащабни инвестиции, ИКТ и ГИС платформи, информационни центрове, туристически транспортни схеми:
 - Възстановяване и поддържане на туристически обекти от историческо и културно значение, включително консервация и опазване на движимо и недвижимо природно, историческо и културно наследство;

- Подобряване на достъпа до природни, културни и исторически туристически обекти чрез рехабилитация на пътища за достъп, изграждане на нови и/или реконструкция или подобряване на съществуващи велосипедни маршрути и пътеки (включително съпътстващо изработване на общ стандарт за пътни знаци и информационни табели, както и съвместни екскурзоводи и т.н.);
- Изграждане на нови и/или рехабилитация и обновяване на туристически атракции, информационни центрове, къоски за информиране и напътстване на потенциални посетители и т.н.
- Обновление на публични блага (електричество, водоснабдяване, канализация и т.н.), отнасящи се към туристически обекти;
- Поставяне на съоръжения за достъп до или в туристическите обекти на хора в неравностойно положение.

Индикативни дейности по меки мерки:

- Разработване и промотиране, обучение и консултиране на съвместни проучвания, съвместен продукт и услуги:
 - Разработване и въвеждане на съвместни тематични маршрути и тематични туристически клъстери (базирани на уникалното природно и културно наследство на региона);
 - Разработване на нови (алтернативни) устойчиви туристически продукти и услуги;
 - Съвместни дейности, инструменти и инициативи за промотиране на трансгранични туристически продукти (напр. съвместно участие в туристически изложения, борси и други промоционални събития, съвместна рекламна кампания, и т.н.);
 - Съвместно разработване и изпълнение на планове за развитие на туристически дейности, нови туристически дестинации и опит;
 - Съвместни инициативи за подобряване на качеството на обслужване в туризма (обмяна на опит и добри практики, обучения, пътувания за обмяна на опит, и т.н.);
 - Подкрепа за стартиращи инициативи за използване на местните ресурси за създаване на нови туристически продукти и услуги (вкл. за жени и маргинални групи);
 - Разработване на трансгранични транспортни схеми за туристически обекти.
- Съвместни промоционални събития, събития за повишаване на информираността и за работа в мрежа:
 - Създаване / разработване/ укрепване на съвместни мрежи за обмен на добри практики в областта на управлението на устойчив туризъм;
 - Разработване / изпълнение на съвместни политики, стратегии, обучения и мероприятия за изграждане на капацитет за оценка на културното и природното наследство чрез неговото възстановяване и промотиране за устойчива икономическа употреба;
 - Организиране на съвместни културни събития за промотиране на културната идентичност на региона в областта на музиката, театъра, изкуството и т.н.;
 - Създаване на мрежа за културни инициативи на млади хора в граничния район, вкл. участие на деца и млади хора в инициативи в областта на културните, социалните, научните и физическите дейности (музика, философия, спорт, регионални проучвания);
 - Кампания за повишаване на информираността на всички нива (индивидуално, организационно, бизнес, държавна администрация, училища,

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

университети) по въпроси, свързани с устойчивото използване и промотиране на регионалното културно и природно наследство.

Официална интернет страница на програмата - <http://www.ipa-cbc-007.eu/index.php>

Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020г.

Управляващ орган на програмата – Главна дирекция "Управление на териториалното сътрудничество", Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Национален орган в България е Отдел „Програми за трансгранично и транснационално сътрудничество“, Правителство на Република Сърбия - Сръбски офис за европейска интеграция.

Териториален обхват - (областите) Видин, Монтана, Враца, София, Перник, Кюстендил за територията на Република България и областите Бор, Зайчар, Пирот, Ниш, Ябланишка, Топличка и Пчинска за територията на Сърбия.

Цел: да се насърчи балансираното и устойчиво развитие на трансграничния регион между България и Сърбия - интегриран в европейското пространство чрез интелигентен икономически растеж, приспособяване към промените в околната среда и подобряване на културата на обучение.

Общият бюджет на Програмата е 34 102 251.77 евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти:

Централни / регионални и местни органи на властта; културни институти (музеи, библиотеки, художествени галерии, читалища и др.); образователни институции и обучителни центрове; регионални и браншови агенции за развитие, структури за подкрепа на бизнеса; неправителствени организации и туристически асоциации, и др. Участието им в проекти ще улесни усвояването на знания и обмена на добри практики, ще подобри прилаганите регионални и местни политики за развитие и ще създаде и развие трансгранични партньорства.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: Устойчив туризъм

Индикативни дейности по твърди мерки:

- Опазване на природното и културното наследство чрез възстановяване и поддържане на обекти от историческо и културно значение, консервиране и опазване на движимо и недвижимо природно, историческо и културно наследство, и т.н.
- Развитие на дребномащабна подкрепяща инфраструктура до туристически атракции и допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура, насърчаваща посещенията на туристическите атракции, включително рехабилитация на пътища за достъп; обновление на публични блага, обслужващи природни, културни и исторически туристически обекти; малки туристически гранични пунктове и свързани с тях съоръжения; разработване/ надграждане на ИКТ средства и среда; възстановителни и спортни съоръжения, оформяне на външна среда; осветление и сигнализация и др.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Разработване на съвместен схеми за транспортен достъп и приключенски маршрути (напр. трансграничен обществен транспорт до туристически обекти; екопътеки и пътеки на здравето, пътеки за катерене, яздене и колоездене, и т.н.);
- Разработване на туристически атракции, достъпни за хора в неравностойно положение;
- Изграждане на съоръжения за информационен достъп, като инфоцентрове, къоски, съвместни ГИС платформи, съвместни платформи за он-лайн резервации, плащане, и т.н.);
- Подкрепа за дейности за повишаване на информираността (информационни кампании).

Индикативни дейности по меки мерки:

- Разработване на съвместни трансгранични туристически дестинации;
- Разработване на устойчиви трансгранични туристически продукти и услуги;
- Съвместен маркетинг и реклама на трансгранични туристически дестинации и продукти;
- Дейности за повишаване на осведомеността и и информационно обслужване;
- Дейности за изграждане на капацитет, адресирани към местната общност и бизнес;
- Организиране на съвместни събития за промотиране на трансграничното природно и културно наследство.

Официална интернет страница на програмата - <http://www.ipacbc-bgrs.eu/bg/index.php>

Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014- 2020 г.

Дунавската транснационална програма е финансов инструмент със специфичен характер, която подкрепя политиката на интеграция в дунавския регион.

Управляващ орган на програмата – Секретариатът за национално икономическо планиране (Office for National Economic Planning) към Министерството на националната икономика на Република Унгария.

Национален орган в България е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват – Програма Дунав покрива напълно географския обхват на Стратегията на ЕС за Дунавския регион, като включва участието на 9 държави-членки на ЕС: Австрия, България, Чехия, Германия (федерални провинции Бавария и Баден-Вюртемберг), Хърватия, Унгария, Румъния, Словения и Словакия и 5 държави кандидат-членки: Босна и Херцеговина, Сърбия, Молдова, Черна гора и 3 области от територията на Украйна – 4 области: Ивано-Франковска, Закарпатска и Одеса.

Общият бюджет на програма „Дунав“ е 222 млн. евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти са национални, регионални и местни власти, както и неправителствени организации.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Приоритетна ос 2 „Околна среда и културно ангажиран Дунавски регион“ е основна приоритетна ос, в която може да намерят място проекти от сектор „Туризм“, чрез:

Специфична цел 2.1: Устойчиво използване на природното и културното наследство и ресурси. Възможните направления са: културно-исторически туризъм, екотуризм, алтернативен туризъм и др.

Специфична цел 2.2: Възстановяване и управление на екологични мрежи и коридори – екотуризм, алтернативен туризъм.

Приоритетна ос 4 „Добре управляван Дунавски регион“ също дава възможности за разработване на проекти в туризма

Специфична цел 4.1: Повишаване на институционалния капацитет за посрещане на основните обществени предизвикателства.

Специфична цел 4.2: Подобряване на системите за управление и капацитета на публични институции, ангажирани с развитието и изпълнението на целите на Дунавската програма.

За да постигне определените цели, програмата ще финансира предимно дейности от типа „меки мерки“, обособени към всяка една от специфичните цели.

Програмата ще допринесе за постигане целите на четирите стълба на Стратегията на ЕС за Дунавския регион и за единадесетте приоритетни области в нея.

Официална интернет страница на програмата - http://www.southeast-europe.net/en/about_see/danubeprogramme/index.

Програма за транснационално сътрудничество Балкани – Средиземно море 2014-2020г.

Управляващ орган на програмата - Министерство на развитието и конкурентоспособността на Република Гърция чрез офиса си в гр. Солун.

Национален орган в България е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват - три държави-членки на ЕС: Гърция, Кипър и България и две държави кандидат-членки на ЕС: Албания и Македония.

Цел - повиши качеството на процесите на териториална, икономическа и социална интеграция и да допринесе за сближаването, стабилността и конкурентоспособността на региона чрез развиването на транснационални партньорства и съвместни действия по въпроси от стратегическо значение.

Общ бюджет: 39 727 652 евро.

Бенефициенти по Програмата могат да бъдат: Местни, регионални и национални власти; Агенции за регионално развитие; Организации за опазване на околната среда; Агенции за развитие на всички форми на туризъм; Организации за управление на защитените зони; Неправителствени организации и организации на гражданското общество; Агенции за насърчаване на малките и средни предприятия.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: „Предприемачество и иновации“ - посветена на дейности за изграждане на регионалния предприемачески потенциал, подобряване на конкурентоспособността, насърчаване и подпомагане създаването на нови малки и средни предприятия (МСП).

Приоритетна ос 2: „Околна среда“ - засилване на интегрираните съвместни подходи за опазване и управление на богатото природно и културно наследство в региона като предпоставка и основа за устойчиво развитие и приобщаващ растеж. Също така ще се подпомага развитието на региона като туристическа дестинация, насърчайки развитието на идентичност „Балкани - Средиземно море“. Ще се търси баланс между туризма, опазването на околната среда, ефективността на ресурсите и икономическото развитие. Поддържане на биологичното разнообразие и природните екосистеми чрез укрепване на работата в мрежи и управление на защитени територии, включително Натура 2000.

Индикативни дейности по Приоритетна ос 2, приложими за проекти в сферата на туризма:

- Разработване на транснационални планове за действие и трансфер на концептуални модели, насочени към защита, промотиране и развитие на обекти от природното богатство и културното наследство в специално подбрани зони, вкл. териториите на Натура 2000.
- Разработване на стратегия за развитие на регионални туристически брандове, включваща дейности по увеличаване на тяхната видимост и пазарна реализация.
- Интегрирано планиране на развитието на морските и крайбрежните зони и реализация на пилотни проекти за промотиране на природните забележителности и културното наследство в тези зони.
- Разработване на устойчиви транснационални туристически продукти и пакети, свързани с природните забележителности и културното наследство, представляващи комбинации от различни форми на алтернативен туризъм.
- Промотиране на устойчив подход към развитието на културния туризъм на база изобилието от паметници на световното културно наследство на териториите на Програмата (32 исторически паметника и 8 нематериални исторически ценности).
- Промотиране въвеждането на концепцията „Green and Fair Products“ (производство на екологично чисти продукти по естествени способи от малки общности и продажбата им на ниски непазарни цени) и включването на съответните райони в туристически маршрути.
- Транснационално сътрудничество в сферата на мултикултурализма, културния обмен и връзките на творците от отделните страни, с цел разработване на съвместни продукти и организиране на събития, представляващи интерес за туристи от региона, ЕС и останалия свят.

Официална интернет страница на програмата - <http://www.interreg.gr/en/programmes/2012-05-11-09-00-08/balkan-mediterranean.html>.

Програма ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020 г.

Управляващ орган на програмата – Регион Нор-Па дьо Кале, Регионален съвет, Франция.

Национално звено за контакт за България е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват – цялата територия на Европейския съюз, Норвегия и Швейцария.

Цел на програмата - да продължи процеса на обмен на опит и усвояване на политики между публичните органи за подобряване изпълнението на политиките и програмите по цел „Инвестиции за растеж и работни места“.

Общ бюджет по програмата - 359 000 000,00 евро.

Брой на партньорите: от поне 3 страни, от които най-малко 2 партньори от страни членки на ЕС, финансирани от ИНТЕРРЕГ ЕВРОПА.

Бенефициенти по програмата - Програмата позволява на **публичните органи и публично правните организации и организациите с нестопанска цел за осъществяване на дейност в частна полза**, ангажирани с регионалното развитие в цяла Европа, да обменят практики и идеи за изпълнението на публичните политики, намирайки по този начин решения за подобряване на техните стратегии в полза на гражданите в съответствие с приоритетите на Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2: „Конкурентоспособност на малките и средните предприятия (МСП)“.

Индикативни дейности:

Проекти за междурегионално сътрудничество и Платформи за усвояване на политики, целящи да позволят на партньорите от различните държави–партньорки да работят заедно по въпросите от общ регионален интерес в областта на политиката за подпомагане на растежа на МСП и предприемачеството

Приоритетна ос 4: „Околна среда и ресурсна ефективност“

Индикативни дейности:

Проекти за междурегионално сътрудничество и Платформи за усвояване на политики, целящи да позволят на партньорите от различните държави–партньорки да работят заедно по въпросите от общ регионален интерес в областта на политиката за подпомагане на опазването и развитието на природното и културното наследство.

Проектите по Програмата ще се изпълняват в 2 етапа:

Етап 1 ще включва обмен на опит в изпълнението на политики (1 до 3 години). Етапът приключва с изработване на План за действие за всеки регион, участващ в проект.

Етап 2 ще включва наблюдение на изпълнението на Плана за действие (2 години), включително възможни пилотни дейности.

Има и фаза за създаване на „група на заинтересованите страни“. Тук ще се очаква включване на всички организации, свързани с процеса на изпълнение на политиката. Всеки регион следва да посочи кои са основните заинтересовани от проекта страни, които обаче не са преки партньори в проекта (институции, агенции, академични партньори, НПО, бизнес и др.). необходимо е включване на основните заинтересовани страни в проекта от началото на сътрудничеството, в дейностите по проекта и в изпълнението на Плана за действие. Разходите за участие в срещи по проекта на представители на заинтересованите страни, посочени във Формуляра за кандидатстване – допустим разход (пътуване) в бюджетна линия (външна експертиза).

Съвместният секретариат на Програмата е подготвил за информация на потенциалните кандидати Проект на документите за кандидатстване и платформа за търсене на партньори, които е публикувал на официалната интернет страница на програмата <http://www.interreg4c.eu/interregeurope/callforproposals/>.

Официална интернет страница на програмата - <http://www.interreg4c.eu/interreg-europe/>.

Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 – 2020г..

Управляващ орган на програмата Министерството на регионалното развитие и публичната администрация на Република Румъния със седалище в гр. Букурещ.

Национално звено за контакт е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват - Румъния (Югозападен); България (Североизточен и Югоизточен); Гърция (Кентрики Македония, Анатолики); Македония (Траки); Турция (Истанбул, Текирда, Едирне, Къркларели, Коджаели, Сакария, Дюздже, Болу, Ялова, Зонгулдак, Карабюк, Бартън, Кастамону, Джанкъръ, Синоп, Самсун, Токат, Джорум, Амасия, Трабзон, Орду, Гиресун, Ризе, Артвин, Гюмюшхане; Русия (Ростовска област, Краснодарски край, Автономна Република Адыгея); Украйна (Одеса, Миколаив, Херсон, Запорожска и Донецка област; Молдова, Грузия, Армения и Азербайджан (целите страни).

Цели - промотиране на икономическото и социално развитие на регионите от двете страни на общите граници и справяне с общите предизвикателства в областите: опазване на околната среда, обществено здравеопазване, безопасност и сигурност.

Общият бюджет на Програмата възлиза на 53 942 456,70 евро.

Потенциални бенефициенти, които трябва задължително да са базирани в териториите на Програмата: местни и регионални власти, обществени организации, търговско-промишлени палати, образователни институции и академичната общност. Допуска се съдействие от национални власти в процеса на изпълнение на проектите.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Тематична цел 1: Развитие на бизнеса, с акцент върху малките и средните предприятия.

Приоритетна цел 1.1 – Съвместно промотиране на деловата дейност и предприемачеството в секторите на туризма и културното наследство.

Индикативни дейности в сферата на туризма:

- Разработване на съвместни трансгранични туристически продукти и транс-национални тематични маршрути.
- Промотиране на мрежовата организираност и свързаността между туристическите и културните институции на участващите региони.
- Разработване на общи туристически пакети, насочени към определени пазари, и иновативни туристически продукти.
- Съвместно насърчаване на отварянето на Черноморския регион към международния и не-европейския туристически пазар.
- Обмен на „добри практики“ в разработването на опазващи околната среда туристически политики.
- Промотиране на историческото наследство и подкрепа на запазването му с оглед насърчаване на туристическите посещения.
- Съвместно промотиране на продукти на културната дейност и събития.
- Повишаване качеството на туристическите услуги и усъвършенстване на уменията на туристическия персонал, напр. чрез студентски обмен между образователни институции и съвместното създаване на он-лайн образователни програми.

Проектите по Програмата трябва да бъдат представяни **съвместно** от партньори най-малко от **една** от участващите страни-членки на ЕС и от **една** от останалите участващи страни. Проекти с участието на партньори от Турция могат да бъдат представяни само ако участват и партньори от участваща страна членка на ЕС и от поне една от другите участващи страни.

Проектите **задължително** трябва да водят до установяване на транс-гранично сътрудничество с ясно изразено положително влияние и придобивки за участващите региони.

Видове допустими проекти:

- Интегрирани проекти, при които всеки бенефициент изпълнява част от проектните дейности на своя територия.
- Симетрични проекти, при които идентични дейности се изпълняват паралелно в страните-участнички в проекта.
- Проекти, които се реализират само, или преимуществено, на територията на отделна страна, които обаче генерират ефект на транс-гранична основа за всички, или за част от страните, участващи в Програмата.

Официална интернет страница на програмата - <http://www.blacksea-cbc.net/>.

IV. Политики и програми на Европейския съюз.

Програма COSME 2014-2020г.

COSME е програма на ЕС за Конкурентоспособност на малките и средни предприятия.

Европейската Комисия е отговорна за изпълнението на програма COSME, като частично е делегирано изпълнение и на Европейската Изпълнителна агенция за малки и средни предприятия (EASME).

Териториален обхват – всички страни-членки на ЕС и страни, участващи в Програмата, според чл. 6 на Регламента за COSME.

Общ бюджет на програмата - 2.3 млрд. евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

В раздел „Туризм“ на COSME са набелязани основни направления, които ще се финансират в рамките на 2014-2020 г. с общо **9 000 000 евро**, от които 600 000 евро за програма EDEN, в т.ч.:

- **Увеличаване на туристическите потоци в неактивни сезони.**

По това направление, покана за набиране на проектни предложения ще предложи съфинансиране на проектни партньорства, които създават условия за увеличаване на туристопотока през слабия туристически сезон, между страни-членки и/или не-членки на ЕС. Целевата група е конкретна/ специфична група, като възрастни хора и младежи.

Необходимо е кандидатите да бъдат юридически лица. Те трябва да са изцяло или частично държавни или частни организации. Кандидатите трябва да работят в консорциум с партньорски организации, съставен от държавни организации и други заинтересовани (МСП, асоциации, федерации, организации), които работят в тематичния обхват на поканата за набиране на предложения.

- **Диверсифициране на европейските туристически оферти и продукти.**

По това направление, проектни партньорства ще бъдат съфинансирани по специално предназначени покани за набиране на предложения. Фокусът ще бъде поставен върху транснационални тематични продукти, наред с другите, в областта на общото наследство, морски туризъм, бизнес туризъм, селски туризъм, спорт и туризъм, културен и индустриален туризъм, включително синергия между културни и креативни индустрии и туризъм, както и промотиране на вече избрани отлични европейски туристически дестинации.

- Увеличаване на качеството и устойчивостта на туристическия продукт, достъпност, умения, информация и иновации в туризма.

- Увеличаване на Европейската разпознаваемост като туристическа дестинация както и нейните разнообразни дестинации.

Официална интернет страница на програмата -
http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

Програма Творческа Европа (Creative Europe) 2014-2020 г.

Обща информация.

Творческа Европа (Creative Europe) е новата рамкова програма на Европейската комисия, която ще финансира проекти в областта на културните и творчески индустрии в периода 2014 - 2020 г. Програмата ще обединява програми „Култура“, „МЕДИА“ и „МЕДИА Мундус“ в обща рамка и създава изцяло нов механизъм, подобряващ достъпа до финансиране за художници, професионалисти в сферата на културата и аудиовизуалните изкуства, артистична дейност, книгоиздателство, кино, телевизия, музика, културно наследство. Финансирането ще помогне на тези професии да оперират в цяла Европа, да достигнат нова аудитория, да се запази културното и лингвистично многообразие.

Териториален обхват на програмата: ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Швейцария, Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Черна гора, Сърбия, Косово, Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Молдова, Украйна, Алжир, Египет, Мароко, Тунис, Йордания, Ливан, Либия, Палестина, Сирия и Израел.

Общ бюджет на програмата - 1.46 млрд. евро.

Финансирането за проект е между 200 хил. евро и 2 млн. евро, като делът на европейските средства варира между 40 и 85 %.

Бенефициенти - юридически лица и техни обединения, градове.

Видове проекти по програмата, с отношение към туризма:

Проекти за транснационално сътрудничество – организиране на международни културни събития, като комбинирани турове, изложби, разменени гостувания, фестивали.

Европейски мрежи за насърчаване културния и креативния сектор да работят в транснационална и международна среда.

Европейски столици на културата - титлата се присъжда всяка година на два европейски града. Целта на инициативата е да подчертае богатството и разнообразието на европейските култури, както и обединяващите ги фактори. Гр.Пловдив получи титлата за 2019 год.

Официална интернет страница на програмата -

http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/news/index_en.htm.